

A. Lat. a.

2330.

Virgilius

A. Lat. a. 2330

~~1292~~

Auct. Lat. vet.

ad Virgil.

GEORGII LIZELII

SPIRAE OLIM CONRECTORIS

SPECIMEN

GRAECAE INTERPRETATIONIS

VIRGILII AENEÏDOS

RECVDICYRAVIT ATQVE

EVGENII BYLGARIS

GRAECAM HORVM VERSVVM VERSIONEM

APPOSUIT

D. GODOFREDVS SEEBODE

GYMNASII HILDESIENSIS RECTOR.

HANNOVERAE

APVD FRATRES HAHN

MDCCCXIV.

43

**BIBLIOTHECA
REGIA
MONACENSIS.**

Bayrische
Staatsbibliothek
München

LECTORES S. IVBET

G O D O F R. S E E B O D E.

Meuselius libri, qui incipitur *Lexicon der vom Jahre 1750 bis 1800 verstorbenen deutschen Schriftsteller*, tomo VIII. p. 300. *Lizelii*, Spirae olim Conrectoris, Graecam *Aeneidos* Versionem laudat, praedicatque specimen aliquod exstare in fine eiusdem *Lizelii Historiae poëtarum*. Sed *Meuselium*, litterarias res sagaciter investigantem alias, et *Sanderum*, cuius fide utitur, specimen illud,

quod vix aedēs auctoris reliquisse folia manca cum praefatione iis longiore demonstrant, numquam vidisse, cum Elwerto nostro, apud Hildesienses Medicinae Doctore, arbitramur. Qui Vir Litteratissimus, meliorique apud Germanos loco dignissimus, dum Spiram, patriam, visitaret, Versionis in Bibliotheca b. patris instructissima specimen (versus LXIII) *Lizelii Historiae poëtarum Graecorum Germaniae a renatis litteris ad nostra usque tempora* (Francof. et Lips. MDCCXXX.) annexum invenit, mecumque communicavit. Libelli titulus eiusmodi: *Homerus Mantuanus sive Aeneis XII libris comprehensa et eodem carminis genere Graece reddita. Liber I. Cui accedit Virgilius ex Homero illustratus. Liber II. Opera et studio Georgii Lizelii, Spirae, ex officina Christoph. Henrici Gaethelii MDCCXLIV. Paginae XVI; et praefatio IX* paginarum multa egregia habet. Lizelius in Historia poëtarum, quam laudavimus, de se ipse talia p. 526. et 527. sub titul. *Anonym.*: „No-
 „vi hominem, Anonymum, qui Homeri in
 „Aeneïde sua imitatori Virgilio Homericum
 „habitum induit. Meris propemodum voca-
 „bulis loquendique formulis ex Homero
 „selectis, mentem Virgilianam apprime ex-
 „primentibus, opus absolvit anno superiore

„MDCCCXXIX, mense Martio. Enata inde
 „sunt, numero huic si novem tantummodo
 „versus demas, *versuum Graecorum decem*
 „*millia*, eodem metro omnes duodecim Ae-
 „neidos libros complectentium, versu ple-
 „rumque versui respondente. Nomen poëta
 „reticet suum, modestus est, nec aurae po-
 „pularis captator. Dixisse sufficiat, eum ex
 „Imperiali quadam (*patria fuit Ulma*)
 „oriundum esse, anno millesimo, sexcente-
 „simo, nonagesimo quarto, mense Novembri.
 „Subiungamus e Lib. III. Aeneid. v. 655. ex
 „nostratis Msct. versionem Graecam:

„Ταῦτα μόγῃς προσείφ’, ὅταν εἶδομεν ἐκ
 ῥίς ἄκρῃς

„Εἰν οὔτεσσιν ἐῆσι μέγαν μεγαλῶς βι-
 βάντα

„Ποιμένα τὸν Πολύφημον ἐφ’ ὕδαρ
 γνωστὸν ἰόντα·

„Σμερδαλέον τέρας, ἀλλόκοτον, μέγ’
 ἀφώτισόν τε·

„Χεῖρα πίτυς κολοβὴν σέλλει, ἵχνη τε
 βεβαιοῖ· etc.“

Est igitur, quod desideremus vehemen-
 ter, hisque ipsis rogatum velimus possesso-

rem, ut, si vera sint, quae *Sanderus* in *Lustreise von Carlsruhe nach Speier*, et ex eo *Bernoulli* in *Sammlung kurzer Reisebeschreibungen*, Tom. V. tradant, virum Spirensem in privata Bibliotheca manu scripta versione totius Aeneidos graeca gaudere, nobiscum benevole communicet. In lectorum gratiam apposuimus eosdem versus secundum interpretationem poeticam Eugenii Bulgari. En titulum: *Τῆς Αἰνείαδος Πουβλίου Οὐργιλίου Μάρωνος τὰ IB βιβλία ἐν ἡρωϊκῷ μέτρῳ ἑλληνιστὶ ἐκφρασθέντα καὶ σημειώσεαι διηνεκῆσι διευκρινηθέντα, σπουδῇ καὶ πόνῳ Εὐγενίς τοῦ Βουλγάρεως — τύποις νῦν πρῶτον ἐκδοθέντα εἰς χρῆσιν — κελεύσματι τῆς Κραταιοτάτης Αὐτοκράτορος ἀπασῶν τῶν Ῥωσσιῶν — Αἰκατερίνης Β. Τόμος πρῶτος περιέχων βιβλία Α—Δ. Ἐν Πιτρσπόλει ἐν τῇ Αὐτοκρατορικῇ Ἀκαδημίᾳ τῶν ἐπιστημῶν. ἔτει 1791. IV. Voll. fol.* Cuius libri, quamquam in Ephemerid. Gottingens. recensuit, haud vulgati mentionem non fecit Heynius ὁ μακαρίτης in mai. Virgilii Editione; quo ut uti possem, curavit liberaliter Reussius Gottingensis, Vir Meritissimus. Quod reliquum est, litterarum amicos rogatos velimus, ut Elwertum *Supplementa* ad Lizelii libros, de poëtis mediæ sacrae scripturae interpretibus commenta-

tionem Spirae 1745., et *Historiam poëtarum*, quam supra laudavimus, atque ad *Thom. Bartholini dissertationem de poëtis medicis* mox editurum reapse adiuvent; quae est huius Viri egregii docta curiositas. Valet!

Dabam Hildesiae d. ix. Maii MDCCCXIV.

GRAECA LIZELII INTERPRETATIO

- Αὐτὸς ἐγὼ, λεπτῷ καλάμῳ πάλαι ᾄσμα
 μελωδῶν,
 Καὶ τῶν ἐξελθῶν λοχμῶν ἐγγίσα συνάξα,
 Κ' ἂν τίκτη ποθέοντι γεώργια τῷ τᾷ
 γεωργῷ,
 Δεκτὸν τοῖς ἀγρόταις· καὶ δὲ νῦν φοβε-
 ρώτατα Ἄρης
 5 Ὕπλα καὶ Ἄνδρα λέγω, Τροίης ὃς πρῶτος
 ἀπ' ἀρχτῆς
 Ἰταλίην μοίρης, φυγὰς, Λαβῖνά τ' ἐσῆλθε
 Βένθεα, τὸ πρῶτον μάλ' ἀνὰ ξηρὴν τε καὶ
 ὑγρὴν
 Πολλὰ Θεῶν τε βίη πλαγχθεῖς, καὶ μήνιδι
 Ἥρης·
 Πολλὰ δὲ καὶ πολέμῳ τλήσας, ἕως
 ὤκισεν ἄστν
 10 Εἰς τ' ἀνέβησε Θεὸς Λατῖν, γένος ἔνθα
 Λατῖνον,
 Ἀλβαῖοι πατέρες τε, καὶ αἰπῆς τείχεα
 Ῥώμης.
 Ἀλλὰ μοι ἔννεπε, Μῆσα, τίνας θεότητος ὑπ'
 ὀργῆς,
 Ἥ τί χολωσαμένη γὰρ ἄνασσα φιλαίτιος
 Ἥρης

CVM BVLGARIDEA COMPARATA.

Ὡς ποτε λεπταλέῳ καλὰ μὲν ἔπος ἔπνιον
 ἄδων,
 Ἐλῶν δ' ἐκπροϊὼν τὰς ἀγχι ἄνωγα ἀρούρας,
 Ῥᾶσα γεηπονέονθ' ὑποείκειν, καὶ τ' ἀκο-
 ρέσφ·
 Ἡδύ τι ἀγροτέροισι μέλος· νῦν Ἄρεος αἰνὰ
 Τεύχε' αἰείδω, Ἄνδρα τε, ὅς πρῶτος δὴ 5
 Τροίης
 Ἐξορος Ἰταλὶνδ' ὑπὸ Μοιρῶν ἦλθεν, ἰδ' ἄκτας
 Λαβινίους, ἀνὰ γῆν τ' ἀνὰ πόντον πόλλ'
 ἐπαληθεῖς,
 Δαιμονίη τε βίη, διὰ θ' Ἥρης μνήμονα
 μῆνιν
 Νηλεέος· πολέμῳ πολλὰ τλᾶς κτίζεν ὅτ'
 ἄστυ,
 Ἐν δ' εἰσῆγε Θεοὺς Λατίῳ, γένος ἔνθα 10
 Λατίνων,
 Ἀλβάνιοί τε πάτρες, καὶ γ' αἰπῆς τείχεα
 Ῥώμης.
 Μοῦσα, ἐφ' οἷς μοι μνησον· ὅτου δ' ἄρα
 Δαίμονος ἄτη,
 Τίπτε δ' ἐπαχθομένη κρείουσα Θεῶν, τόσ'
 ἐλίττειν

Ἄνδρα Διὶ περὶ κῆρι φίλον συνέεργεν
 15 ἄεθλοῖς

Τρῳασατίοις. Ἄρ' ἐστὶ τόσος κάτος ἔρα-
 νίωσιν;

Ἦν Τυρίοισι πάλαι πόλις οἰκηθεῖσα
 πολίταις

Καρχηδῶν τηλοῦ κατὰ Θύμβριδος, Ἴτα-
 λίης τε

Ἀντιπέρην, πλάτησέ τ' ἀρήϊος ἐνδοθι
 λαὸς,

Τὴν φασ' ἐκπάγλως Ἦρη φιλήν γεγε-
 20 νῆσθαι,

Ἦδ' Ἑλὰς πλεῖον· κεῖτ' ἔντεα κεῖθι
 ἀνάσσης,

Κεῖθι τε δίφρος ἔην, τόδε καὶ βασιλῆϊον
 εἶναι

Ἐθνεσιν, εἰ δυνατόν γε, θεὰ νοέει τε, καὶ
 αὔξει.

Ἀλλά γε καὶ τὸ πέπυσθ', ὅτι αἵματος ἐκ
 Φρυγίοιο

25 Μελλήσῃ γενεῇ Τυρίῃς πύργους ἀλαπάξαι·

Κάντεῦθεν δῆμος βασιλεὺς ἔς' εὐρυκρείων

Ἐκπέρσων Λιβύην. Οὕτω κεκλωσμένον
 εἶναι.

Ὅ, τι θεὰ δείσασα Κρόνος θυγάτηρ, πο-
 λέμῃς τε

Μνήμων, τὸν πρώτη περὶ Ἀργείων τολύ-
 πευσεν

Εἰς Τροίην, ἔπω δέ κριτὴς Πάρις ἔκπεσε
 θυμῷ

Δεινὰ τὸν εὐσεβὲς περισήμον, τόσσα τ'
ἀνατλᾶν

Θήκατο; ἢ τόσος ἔστι χόλος φρεσὶν οὐρα-15
νόισιν;

Ἦν πόλις ἀρχαίη Καρχηδών· (Τύριοι
ἔσχον·)

Ἀντὴν Ἰταλίας, στομάτων ἕκασθεν Τιβε-
ρίων·

Ἀφνειὸς μάλα, ἡδ' ἐπὶ δῆϊα ἔκδοτος ἔργα·

Τὴν δ' Ἦρη φέρεται πασῶν προτέρην
γαιάων,

Καὶ γ' αὐτῆς τε Σάμοια ἄγειν· ἐνθ' εἴσο20
ρα τεύχη,

Ἐνθα τ' ὄχημα ἔην· τὴν δ' ἔθνεσιν ἐμβα-
σιλεύσειν,

Εἰ Μοῖραι δοῖεν, πέρι μέμβλετα, καὶ πέρι
θάλλεν.

Ἀλλά τιν' ἐκ πύθετα Τρωὸς γόνον αἵματος
ἥξειν,

Ὅς ποτ' ἀνατρέψει Τυρίων πάντ' ἄσπεα
ἄρδην·

Ἐνθεν δ' εὐρυμέδοντα λεῶν, πολέμοις τ'25
ἀγέρωχον,

Ἔασεαθ' ἄμφ' ἀλέθρῳ Λιβύης. Τὸ δέ,
μόρσιμον ἔμμεν.

Τῶς Κροναῖς δεδίει, τῆς πρόσθεν μνητῶ
δὲ δῆρης,

Τὴν κατὰ Τροίης ἔσχε, χαριζομένη Δα-
ναοῖσιν.

Ὅργαι δ' αὐπὼ λῆγον· ἀπηλεγάς δ' ἄρ' ἀνίας

30 Κάλλεος αἰσχύνῃ σφετέρῃς δὲς πρώτ' Ἀφρο-
δίτη,

Οὐ γένος ἐχθοδοπῶν, ὅ, τ' ἀνάρπαστος
Γανυμήδης

Τιμηθεῖς, παρὰ δ' ὠσάμενος καλλίσφυρον
Ἥβην.

Οἷς ἐπὶ καιομένην διὰ πάντα μετήρχετο
πόντον

Τρῶας, λείψαν' Ἀχιλλῆος, Δαναῶν τ' ἀγε-
ρώχων,

35 Τῆς ἀπὸ δ' ἐπλανάα Λατίε πολλοῖς ἐνιαυτοῖς.
Οἱ δ' ἀποπλαζόμενοί γε διέπλεον ἐνθα καὶ
ἐνθα.

Τόσσον δ' ἔργον ἦν Ῥωμαῖον λαὸν
ἀγείρειν.

Καὶ μόγις ἐκ Σικελῆς νήσῃς σόλος ἔπλεε
χαίρων,

Ἰκμενον ἔβρον ἔχων πλησίσιον ἐσθλὸν
ἐταῖρον,

40 Ἥρῃ τ' αἰνὸν ἰδῶσα πρὸς ὃν μυθήσατο
θυμόν·

ὦ μοι δεῖ μ' εἶκειν ἀτελευτήτῳ ἐπὶ ἔργῳ
Ἀβληχρῆν, κ' ἐ Τρῶα δυνήσομαι. Ἰτα-
λίηθεν

Εἵργειν; ἦ μὰν μοιράων ὑπ' ἐπίσχομαι.
Ἀλλὰ

Παλλὰς ἐνέπρησε σόλον Ἀργείων δυνάμει ἦ,
45 Βαλλομένη Διὸς ὀξὺν ἀπ' ἐλύμποιο κε-
ραυνόν,

Ἀντρεῖψας ἀνέμοις ὕδωρ ἐσκόρπισε νῆας,

Οὗτοι θυμὸς ἀπῶσο· φρεσὶν δ' ἐμβυσσο-30
δομεῦτο

Καί γε δίκη Πάριδος, καὶ ταχθὲν δεύτερον
εἶδος,

Κ' ἀπεχθὲς γένος, ἧδ' ὅς ἀνήρειπται Γα-
νυμήδης.

Τοῖς δ' ὑποπιπραμένη, Τρῶας παντὸς διὰ
πόντου

Βαλλομένους, Δαναῶν καὶ ἀπηνουῖς λειμῶ,
Ἀχιλῆος,

Τῇλ' εἶργεν Λατίου· τοὺς γὰρ μακροῖς55
ἐτέεσσιν

Ἠλάσκειν εἴμαρτο, πρόπαν κατὰ λαῖτμα
θαλάσσης.

Τοσσόνδ' ἔργον ἔην, Ῥωμήτιον ἔθνος ἐδράσ-
σαι.

Αὐτίκα Σικελίης φαιδροὶ μάλα ἀντία
γαίης

Ἰσία ἦσαν, ἀλὸς δὲ δι' ἀφρῶν χαλκὸς ἐρώει,

Εὖτε πλησσομένη σήθεσφιν νωλεμέες Ἡρη,40

Ὅν προτὶ θυμὸν ἔφη· Ἡσσων ὧν ἦργμαι
ὑφήσω;

Οὐδ' ἀπο' Ἰταλίας τρέψω ἡγήτορα Τεύκρων;

Ἡ μάλα δὴ Μοίρησιν ἐέργομαι· ἀλλ' ἄρα
Παλλὰς,

Νῆας Ἀχαιῶν εἶχ' ἐνιπρῆσαι, τοὺς δέ τε
πόντῳ

ᾠσασθαι βυθίους, δι' ἐνὸς μανέν τε καὶ45
ἄτην,

Οἰλιάδεω Αἴαντος· ἐπεὶ Ζηγνός γε ἐλοῦσα

Αὐτὸς δὲ βλοσυροῖς ἐν κύμασι πάντας
ἔπεφνεν

Ἀνθ' ἐνὸς ἀμπλακίης Αἴαντος Ὀϊλέος υἱῶ·
Τὸν φλόγ' ἐρευγόμενον νῦν πνεύμονος ἐκ
πυμάτοιο

50. Λοῖσθιον ἀρπάξασα ῥίφ' κατέπηξε θύελλα.
Ἀλλ' ἐγὼ ἢ Διὸς αὐτοκασιγνήτη παρὰ-
κοιτις,

Πρέσβα Θεὰ, βασίλεια Θεῶν πασῶν τε
θεαινῶν,

Ἦδη τόσσον ἐνὶ χρόνον ἔθνει δηριάωμαι.
Τίς χ' Ἦρη μετέπειτα ἢ εὖξεται, ἢ ἔτι
θύσει;

55 Ὡς μερμηρίζασα Θεὰ φρεσὶν ἐν φλο-
γέησιν

Αἰολίην ἀφίκανεν, ὅθι σπήλυγγι βαθείῃ
Αἰολος εἰρξ' ἀνέμους, καὶ αἶελλας ἠχηέσας,
Δεσμοῖς καὶ φυλακῇ τὸς δάμνεται ἐν κρά-
τει ᾧ·

Οἱ δὲ χολωθέντες βοοωμένους ἔνδοθεν
ἔρως

60 Ἀμφὶ κλεῖθρα βρέμεσιν· ὁ δ' Αἰολος ὕψι
καθεσθεῖς

Σκῆπτρον ἔχων τραχύτητ' ἀνέμων ὀργάς
τε μαλάσσει.

Εἰ δ' ἀμελὴς γίνοιτο φύλαξ, γῆν, ἠδὲ
θάλασσαν,

Καὶ βαθὺν ἔρανὸν ἀρπάξουσ' ἀνέμοιο θύ-
ελλαι.

16 GRAECA LIZEL. INTERPR. C. BVLG. COMP.

Πόντον ἐπεὶ ἄλλως, καὶ γῆν τε, καὶ οὐρα-
νὸν εὐρύν

Ῥάγδα κεν ὀρνύμενοι φέρον, εἰς αὐρὰς δὲ
κέδασσαν.

L I P S I A E

IMPRESSIT BENEDICT GOTTHILF TEUBNER.

